

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 10 juli 1914 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Götetorp nr 1 jämte Götetorp nr 2, en utjord, i Kalmar län.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 8 maj 1914 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 44, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva,

dels att, sedan den till förra mönsterskrivarbostället 1 mantal Götetorp nr 1 hörande utjorden Götetorp nr 2 blivit styckad i två lotter, omfattande den ena lägenheten Näsängen och den andra lägenheten Österängen med i statsrådsprotokollet angivna områden, dessa lägenheter må var för sig å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande enligt de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor,

dels ock att den till samma egendom hörande lägenheten Ekåsen må med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder samt med rätt för lägenhetens innehavare till fri utfartsväg över stamhemmanet.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vid en år 1913 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1916 av förra mönsterskrivarbostället 1 mantal

Götestorp nr 1 jämte Götestorp nr 2, en utjord, i Gärdserums socken av Kalmar län, vilken egendom nu lämnar 610 kronor i årligt arrende, hava uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning av vissa områden av egendomen.

I skrivelse den 27 februari 1914 har domänstyrelsen underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över berörda förrättning jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av tillförordnade extra lantmätaren Petrus Möller år 1912 upprättad karta över egendomen med tillhörande beskrivning samt sex ansökningar om inköp av lägenheter från egendomen.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Ifrågavarande egendom, som är belägen 2 kilometer från Falerums järnvägsstation, innehåller en sammanlagd areal av 267 hektar 1.2 ar, därav 22 hektar 26.9 ar tomt, åker o. d., 14 hektar 41.7 ar äng, 178 hektar 44.8 ar avrösningsjord och 51 hektar 87.8 ar impediment.

Egendomen äger till hälften del i Tingstorps vattensåg, vars såghus med maskineri, vattenränna, vattenhjul och damm sedan många år är totalt förfallet, beroende därpå, att Tingstorps byamän ej velat deltaga i någon som helst reparation, då sågen ansetts vara för orten obehövlig.

Å egendomen finnas förutom två torp tre lägenheter, benämnda Götesfors, Ekåsen och Ekströmmen. Innehavaren av lägenheten Götesfors, Anna Lovisa Törngren, har begärt att få köpa denna lägenhet, som är försedd med Törngren tillhöriga boningshus och ullspinneri. Å lägenheten Ekåsen, som å berörda karta omfattar ägofigurerna nr 135—139 med en areal av 31.55 ar och innehaves av arbetaren P. A. Leo och dennes son skomakaren A. L. Leo, finnes ett innehavarna gemensamt tillhörigt boningshus, varjämte innehavarna äga var sitt uthus å lägenheten. Framställning har gjorts av sistnämnda personer att få köpa vardera hälften av deras innehavda lägenhet. Då de emellertid vid uppskattningsförrättningen icke kunnat enas om delning av boningshuset, har A. L. Leo återtagit sin ansökning. — Uppskattningsmännen hava förklarat sig icke kunna tillstyrka försäljning av lägenheterna Götesfors och Ekåsen av följande skäl. Genom försäljning av Götesfors skulle möjligheten för kronan att anlägga flottled, återuppbygga sågen och i samband därmed kvarndammen omintetgöras, då för angivna ändamål just det område erfordrades, som nu av lägenhetens innehavare disponerades. Beträffande Ekåsen åter, så vore lägenheten visserligen belägen i en utkant av egendomen intill egendomen Risabo ägor, men den saknade utfartsväg och sådan kunde ej erhållas annat än över en egendomen tillhörig skogbevuxen backe, å kartan betecknad med ägofiguren

nr 132. Det syntes uppskattningsmännen olämpligt att medgiva väg häröver. — Innehavaren av lägenheten Ekströmmen har förklarar sig icke vilja inköpa densamma.

Ansökningar om förvärv av jord från egendomen hava ingått jämväl från följande personer, nämligen från fabrikören Eric M. Söderquist, smeden V. Havton och från fjärdingsmannen och muraren Adolf Adamsson. Uppskattningsmännen hava likväl icke ansett sig kunna biträda dessa ansökningar, då sökandena enligt uppskattningsmännens mening icke innehade sådana kvalifikationer, som erfordrades enligt de för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar stadgade grunder. Sökandena innehade nämligen redan fastigheter, vilka icke genom inköp av önskade områden av ifrågavarande egendom kunde lämpligen förstöras. Vad de båda förstnämnda sökandena beträffade, så önskade dessa komma åt de begärda områdena för att därstädes uppföra industriella anläggningar, vilket uppskattningsmännen ej ansåge stå i överensstämmelse med nyssberörda grunder för egnahemsupplåtelser åt mindre bemedlade och obemedlade. Det område, som bemälde Adamsson önskade förvärva, utgjordes av ett stycke äng, beläget invid den egendomen förbiflytande ån, och besvärades av översvämningar. Denna olägenhet skulle säkerligen ej kunna undvikas, med mindre ån reglerades, ett företag, som komme att bliva så kostsamt, att enligt uppskattningsmännens förmenande Adamsson icke skulle vilja vara med därpå och följaktligen ej heller kunde få nytta av området i fråga. Dessutom vore all befintlig äng väl behövlig för gården till betesmark, emedan utmarken såsom betesmark årligen försämrades genom den växande skogen.

Däremot hava uppskattningsmännen föreslagit, att ovannämnda till egendomen hörande utjord Göttestorp nr 2, vilken utgör självständig jordeboksenhet och består av två skiften Näsängen och Österängen, den förra omfattande ägofigurerna å berörda karta nr 261 och 262 med en areal av 3 hektar 41.95 ar, därav 3 hektar 41.30 ar äng och 0.65 ar byggnadstomt, och den senare omfattande ägofigurerna nr 263—266 med en areal av 1 hektar 16.60 ar äng, måtte försäljas, vartdera skiftet för sig. Områdena ifråga vore nämligen belägna 6 kilometer från huvudgården norr och söder om Båtsjön och lämnade ringa avkastning, som med nuvarande höga arbetspriser ingalunda motsvarade arbetskostnaden.

Näsängen har åsatts ett saluvärde av 390 kronor 30 öre, därav för växande skog 49 kronor, och arrendevärderats till 20 kronor. Österängen har saluvärderats till 166 kronor 43 öre, därav för växande skog 73 kronor 15 öre, och arrendevärderats till 10 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har biträtt uppskattnings-

männens förslag om försäljning av utjorden Götestorp nr 2 samt därtill hemställt, att försäljningen måtte ske å offentlig auktion, enär ifrågavarande områden icke lämpade sig till bildande av egnahem. Däremot syntes enligt Kungl. Maj:ts befallningshavandes åsikt något avgörande skäl mot försäljning av lägenheten Ekåsen icke hava anförts.

Överjägmästaren i Smålands distrikt har i avgivet yttrande förklarat sig icke hava något att erinra mot de å skogen till de till försäljning föreslagna lägenheterna åsatta värden.

Då domänstyrelsen i likhet med Kungl. Maj:ts befallningshavande icke fann något avgörande skäl hava anförts mot försäljning av lägenheten Ekåsen, anhöll styrelsen i skrivelse den 16 januari 1914, att Kungl. Maj:ts befallningshavande ville föranstalta om saluvärdering å denna lägenhet.

Därefter har Kungl. Maj:ts befallningshavande till domänstyrelsen insänt protokoll över verkställd saluvärdering å sistnämnda lägenhet, utvisande att densamma åsatts ett saluvärde av 302 kronor och arrendevärderats till 26 kronor.

Domänstyrelsen, som icke funnit de anförda skälen mot lägenheten Ekåsens försäljning tillräckligt övertygande, har biträtt uppskattningsmännens förslag i övrigt ävensom Kungl. Maj:ts befallningshavandes förslag beträffande sättet för försäljningen av lägenheterna Näsängen och Österängen.»

Då utskottet icke funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må
av riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 juli 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.